

Elgondolkodtató

Kedves Professzor Úr! Kedves Csaba!

Nagy megtiszteltetés érte a terepbotanikusok hírújságját: a Gólyahírt, amikor az Erdészeti Lapok ez év áprilisi számában „Elgondolkodtató” rovatot szentelt tavaly 1999 szeptemberi számunk erdész-ökológus (botanikus) párbeszédrel foglalkozó összeállításának.

Ennél is jobban örültem baráti levelednek, amelyben ugyan rám pírítasz, de a párbeszéd mellett kiállva őszintén megírtad véleményedet. És való igaz, hogy a „pillanat” kedvezőnek látszik. Vajon meddig tart ez a pillanat, amikor erdész, ökológus és természetvédő egymásra figyelve időnként beleéli magát a másik mundéjába. Való igaz, az erdész kötelme a „mindennapi, számottevő támogatást nem élvező erdőgazdálkodás”, de egyre inkább más is, egyre inkább az ökológiai értelemben (is) vett tartamosság, az ökoszisztémák és a természet védelme, a Föld még valamegyest természetyszerűnek nevezhető ökológiai rendszereinek, különösen pedig az erdőknek minél kisebb sérelemmel való művelése: *a természetközeli erdőgazdálkodás követelménye*. A természetvédő kötelme sem egyszerű, akár konfliktusok vállalásával is biztosítani a táj természeti értéktörédekeinek megmaradását, rehabilitációját, és rányitni a következő nemzedékek szemét a természet csodáira és értékeire. Mi az ökológusok kötelme? Ezen gondolkodom – nem könnyű a válasz magamnak sem, talán nem is tudom. A rendszert, a természet rendszereit kell szemünk előtt tartanunk, és abban kell látni és megérteni saját helyünket, szerepünket, súlyunkat (túlsúlyunkat) – az egyénét, a vidékét, a városét, az erdészekét és ökológusokét, a társadalomét, a civilizációkét – a Föld életében. „Pénzt vagy életet” játék ez, amit azonban úgy szeretnénk játszani, hogy pénzt is, életet is nyerjünk! Az ökológusnak ebbe a játékba kell beleszólnia, talán kiáltania is!, meg kell mutatnia a fenyegető következményeket, és megoldási alternatívákat kell javasolnia, ha rossz felé tartunk. (Vajon mi lehet a mi szerepünk: kibic, tanácsadó, konzultáns, játékos?) Pedig sokszor, sok helyütt rossz felé tartunk, még ha Európában „annyira” nem is, ha a hazai erdészet „annyira” nem is. Jogos az erdész kifogása, amikor azt mondja: miért nem a földművelőtől, miért nem a

város- és útpályaépítőtől, miért nem a vízrendező mérnöktől, miért nem a panorámás, vízpartos telekfoglalótól, miért nem saját fogyasztói igényeinktől(!) óvjuk a természetet? A természetközelség, a természet- és környezetbarát megoldások keresése és megvalósítása azonban általános és egyre sürgetőbb teendők minden téren! Az erdészekre nagyobb teher hárul, mert az erdők egy részében még *megvan* ennek lehetősége, és mert a tájba illeszkedő természetes erdő (és persze a táj többi természetes eleme) a Föld élő rendszerei megmaradásának biztosítéka. De milyen erdő? Felesleges lenne tagadni, hogy „erdeink” jelentős része faültetvény vagy ültetvényyszerűen kezelt erdő, amelyet főleg az elmúlt évtizedek igényei, politikai, szakmapolitikai akarata és technológiai fejlődése hozta létre. Míg 1951-ben az NDK „egész területén az erdőgazdálkodást az eddigi tarvágásos üzemmódról a készletgondozó üzemmódrára állították át”, írja *Hermann Krutzsch* előszavában Blankmeister úr, addig nálunk éppen az ellenkező irányba haladt az erdészeti politika (összes jogosan felmutatható eredménye mellett!). Annál nehezebb most az erdészetnek „fordulatot” vennie. Véleményem szerint elkerülhetetlen az ültetvényes, az ültetvényyszerűen kezelt és a természetközeli kezelt erdők definiálása és szétválasztása, méghozzá szakmapolitikai, jogszabályi, üzemtervi és gazdálkodási szinten egyaránt. A határok meghúzása nehéz feladatnak, kemény küzdelemnek látszik.

Az „Elgondolkodtató” összeállításába már nem fért bele néhány témakör felemlítése, pedig többek között ma ezek *örökségét* hordozzuk: Ki, ill. mi irányította az erdőgazdálkodást, na és merre? Mi lett a homoki tölgyeseinkkel? Néhány nem is olyan régi gondolat felidézése az akác szerepéről! „Szemelgetés” a nyárfásítás történetéből – és megértve cikked mondanivalóját, idéztem a braziliai olcsó tömegfaanyag-termelés lehetséges piaci (árletörő) hatását saját nyárfatermesztésünkre. No, de ne lovgoljak a félreértéseken, hiszen *Roth Gyulát*, *Babos Imrét*, *Febér Dánielt*, *Májer Antalt* és *Szodfridt Istvánt* kiváló munkásságuk miatt én is nagyra becsülöm. Vajon ma, a következő évezredbe lépve mivel foglalkoznának, vajon mi-ben alkotnának hasonlóan kimagaslót,

ha nem a természetközeli erdőgazdálkodás témakörében?

Kedves Csaba, örülök, hogy helyt adtatok gondolatainknak és vitába szálltok azokkal!

Hasonló nagyrabecsüléssel üdvözlő:

Horváth Ferenc
MTA Ökológiai és Botanikai
Kutatóintézete
a Gólyahír Fórum rovatának
szerkesztője

Természetvédelmi tábor

A WWF Magyarország és a Soproni Erdőkért Környezetkultúra Alapítvány természetvédelmi tábort tartott Sopronban.

A táborban a két szervező alapítvány önkéntesei és munkatársai vettek részt. A tábor programjai között természetvédelmi terepi tevékenység és természetjárás szerepelt.

A természetvédelmi terepi tevékenység keretében a résztvevők szakemberek irányításával természetes anyagokból talajvédő és vízmosáskötő „műveket” készítettek erdős és patak menti területeken, illetve turisztikai berendezések létesítésében, illetve karbantartásában vettek részt Soproni-hegyvidék területén.

Bíró Imola

Sikeres tanulmányút

Május 22–26. között szerencsés résztvevője voltam az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete szervezésében egy tanulmányútnak, amelyet *Herceg Miklós* főtítkárral készített elő, a csapatvezetést *Bartha László* elnökünk vállalta.

A résztvevők szám 32 fő volt, jórészt titkárok. Az OEE-t meghívás alapján én képviseltem.

22-én, hétfőn szinte végig esőben utaztunk, 20 óra körül voltunk Krynicán a bázis szálláshelyen.

23-án Krakkó és a közeli sóbánya megtekintése volt programon. Idegenvezetőnk egy Lembergben született zsidó asszony volt, aki a németek elől menekülve Magyarországon talált menedéket, itt járt iskolába, most lengyel állampolgár, magyar csoportok idegenvezetője. Nagy lelkesedéssel emlegettük a közös királyokat és az egykori közös határt.

24-én a Kárpátok lábánál lévő erdőgazdaságot látogattunk meg, csemeterkertet és természetvédelmi terület kezelését mutatták be.

25-én Zakopánéba mentünk, és bepillantást kaptunk a Tátrai Nemzeti Parkba. Ez rendkívül érdekes, szép, jól szervezett program volt.

Este a vendéglátók búcsúvacsorát szerveztek, zenekarral és sok-sok finomsággal.

Itt emelkedett hangulatban ismét emlegettük a lengyel–magyar barátságot, a közös problémákat, az egykori közös királyokat és közös határt.

A tanulmányút hasznos, kellemes, rendkívül jó hangulatú volt.

Viharos Zsolt

Közlemény

az Erdészeti, Faipari, Papíripari Nemzetközi Ösztöndíjas Alapítvány javára tett 1%-os személyi jövedelemadó felhasználásáról

A fenti befizetések alapján 1999 szeptemberében az APEH 2 123 581 Ft-ot utalt át Alapítványunknak. Ebből a Kuratórium az alábbi pályázatokat támogatta:

- Hagyományápolás (balekoltatás, valétálás) 450 000 Ft
- Külföldi tanulmányutak, konferenciák, szakmai cseregyakorlatok 764 000 Ft
- Nemzetközi szakmai és sportversenyek 550 000 Ft
- Hallgatói lapok, kiadványok 360 000 Ft

Köszönet mindazoknak, akik felajánlásukkal Alapítványunkat támogatják, amelyet a fenti név és a következő adószám: 19112855-1-08 feltüntetésével lehet megtenni.

Kérjük, támogassák továbbra is a Nyugat-Magyarországi Egyetem hallgatóinak és fiatal oktatóinak szakmai fejlődését.

A Kuratórium

Tarvágás – Tajgetosz ...

Sebeők János Erdészeti Lapokban megjelent „Tarvágás – Tajgetosz...” című vitaindító írása mind címében, mind az előszavában (Mi szükség van az öregekre?) tévesen hivatkozik a görög történelemre. Lexikonban a Tajgetosz címszónál olvashatjuk, hogy a spártaiak az életképtelennek tekintett csecsemőktől szabadultak meg ily módon, nem pedig az öregektől. A középiskolában úgy ta-

nították, hogy éppen a Vének Tanácsa hozta meg ezeket az ítéleteket.

Taygetosz vagy Taygeton, annak a görög hegységnek ókori neve, melyet az újabkori hellének a bizánci kor óta Pentedaktilonnak (ötujjas hegység) hívtak és hívnak. Hatalmas hegylánc, melynek márványból és csillámpalából alakult magaslatai Arkádiától egészen a Tainaron (Matapan) hegyfokig szakadatlan egymásutánban követik egymást, és így Lakoniának csaknem egész nyugati felét elfoglalják, északi nyúlványai pedig határvonalat képeznek Lakonia és Messzenia között. A Spárta felé néző hegyek szakadékaiban vetették az ókori spártaiak az idétlenül és nem életképesen világra jött gyermekeket a vadállatok elé. Az egész hegyláncnak alsó részét gyümölcsfák szegélyezik, feljebb a diófa és ciprus régiójában még a gabona is megterem, legfelül tűlevelű fák közül több sziklacsúcs emelkedik ki; legmagasabb a Hagiosz Iliasz (I. Illéshegy, 2.).

L. M.

(Pallas)

Várnai Pál erdőmérnök

Felhívás

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara *Okleveles Természetvédelmi Szakmérnöki Szakot* indít 2001 februárjában, levelező formában.

A képzési idő 4 szemeszter, szemeszterenként 2x1 hét konzultáció.

A Szakmérnöki Szakra okleveles erdőmérnöki, okleveles környezetmérnöki, okleveles agrármérnöki, okleveles kertészmérnöki, vadgazda mérnöki végzettségűek jelentkezhetnek.

Elfogadjuk a biológusok és biológiai tanár szakosok jelentkezését is, de részükre csak abszolutóriumot tudunk kiállítani, szakmérnöki oklevelet nem nyújthatunk át.

Felvételi vizsga nincs.

Részletes felvilágosítást a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Dékáni Hivatal Tanulmányi Csoportja ad. (Cím: Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Dékáni Hivatal, 9400 Sopron, Ady Endre u. 5. Tel.: 99/518-347, fax: 99/329-808.)

A jelentkezéseket legkésőbb 2000. november 30-ig kell benyújtani az Erdőmérnöki Kar Dékáni Hivatalába.

A tandíj összege 50 000 Ft/félév, ami a vizsgadíjat tartalmazza. A konzultáció ideje alatt a szállás és az étkezés önköltséges. (Étkezési lehetőséget az Egyetem menzája biztosít.)

A képzés eredményeként egyetemi végzettségűek részére Okleveles Természetvédelmi Szakmérnöki, főiskolai végzettségűek részére Természetvédelmi Szakmérnöki oklevelet nyújtunk át.

A konzultáció időpontjáról januárban adunk tájékoztatást.

Erdőbirtokosság támogatása

A 36/2000. (VII. 7.) számú FVM rendelet lehetőséget biztosít az erdőbirtokossági társulatok alapítási költségeinek támogatására, kizárólag erdőtulajdonos tagokból álló és erdőgazdasági tevékenységet folytató szervezetek számára. A támogatás mértéke az alapítás számlával igazolt költségeinek 80 százaléka, de legfeljebb 250 ezer forint.

A támogatás az erdészeti hatósághoz benyújtott kérelem alapján vehető igénybe, amelyhez csatolni kell az alapszabályt vagy alapító okiratot, a cégbejegyzési határozatot és az alapítási (szervezési) költségeket igazoló számlát. A támogatás kifizetéséről az erdészeti hatóság intézkedik.

Mauthner

Európai faállomány

Európa erdős területei évi félmillió hektárral bővülnek, és az évi faállomány-növekménynek csak 59 százalékát érinti a kitermelés. Mindez a Kelet- és Nyugat-Európát, a FÁK-térséget, Észak-Amerikát, valamint Ausztráliát, Japánt és Új-Zélandot felölelő ENSZ-tanulmányból derül ki, amelyet a Financial Times ismertetett. Európában (Oroszország nélkül) átlagosan 38, Észak-Amerikában pedig 39 százalékos az erdős területek részaránya. Oroszországnak még mindig 54 százalékát borítják erdők és ligetek, de a kifejezetten az erdő kategóriába tartozó területek évente több, mint egymillió hektárral csökkennek. Ez markáns kivételt jelent az általában emelkedő trend alól.

A nettó faállomány-növekedéshez viszonyított vágási részarány Észak-Amerikában 79 százalékos, tehát jóval meghaladja Európáét, ugyanakkor a FÁK-térségben mindössze 17 százalék.

A faállományra az erdőtüzek és a rovarok jelentik a legnagyobb veszélyt, de problémát okoz a lombpusztulás is. Európában a lombjukat veszített fák részaránya tíz év alatt csaknem megkétszereződött, és 1997-ben már 23 százalékot ért el.

(Világgazdaság)